

*Др Ненад Ђурђевић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Крагујевцу*

*УДК: 796.15:338.5
DOI: 10.46793/UPK20.297DJ*

ФИТНЕС КАО УСЛУЖНА ДЕЛАТНОСТ*

Резиме

У савременом свету је опште прихваћено да су спортске активности корисне како за развој личности тако и за одржавање доброг здравља, побољшање физичких квалитета, већег личног задовољења, бољег и сврсисходнијег коришћења слободног времена и побољшање квалитета живота. Фитнес је једна од пет најпопуларнијих спортских активности у Републици Србији, која се обавља у преко 2000 организација са око пола милиона вежбача. Он је, међутим, и стил живота, који човеку омогућава да буде ефикаснији у свакодневном животу и да се боље носи са стресом. Аутор у раду разматра питања места фитнеса у систему спорта у Републици Србији, економски значај фитнеса као услужне делатности у Европи и Републици Србији, ко су пружаоци услуга фитнеса и које услове треба да испуне да би обављали делатност.

Кључне речи: спорт, фитнес, услуге, здравље, спортске делатности, фитнес центар.

Сви желимо да будемо "фит". Осећати се здраво и способним за ефикасно обављање свакодневних задатака циљ је сваког појединца. Управо је фитнес (бити фит) та форма модерне телесне културе која служи задовољењу човекове потребе за физичким вежбањем ради личног физичког и менталног благостања. Фитнес, схваћен као физичко вежбање, је постао је један од основних услова за постизање и одржавање како физичког тако и менталног здравља данашњег човека.

Међутим, снажно и лепо обликовано тело је одувек представљало израз мушке лепоте, симболизујући непобедивост, достојанство и храброст. Бити „леп као Бог (Богиня)“, стара је људска опсесија.

Фитнес је најмасовнији облик коришћења слободног времена у Европи, који има константни тренд раста. Не чуди онда да када се у *Google* претраживачу потражи појам „*fitness*“ да ће се добити преко 6.8 милијарди

* Рад је настао као резултат научноистраживачког рада истраживача Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

резултата. Фитнес индустрија стално расте и процена је да ће до 2025. године имати 80 милиона чланова (корисника услуга) у Европи.

Фитнес је појам који описује физичке способности и отпорност на стрес и уско је повезан са редовним спортским активностима. Он је данас и стил живота. Литература је преплављена текстовима који доводе у вези фитнес и здравље, уз тврдње да су та два појма и синоними. То је разумљиво јер фитнес спортске активности су корисне како за развој личности тако и за одржавање доброг здравља, побољшање физичких квалитета, већег личног задовољења, бољег и сврсисходнијег коришћења слободног времена и побољшање квалитета живота. Фитнес, међутим, има и своје негативне стране, нарочито када је повезан са теретанама. Када се фитнес *Lifestyle* пропусти кроз филтер друштвених мрежа, прво што се намеће као идеја је да фитнес подразумева кварцовани тен, пластичне посуднице са храном, обавезна суплементација, набилдовани делови тела, дневне селфи позе испред огледала у фитнес центру, при чему је битан искључиво физички изглед.¹ Посебно је проблематично коришћење допинг средстава. Основни проблем лежи у прилично растељивој разлици између допуштених препарата за обликовање, допунских средстава исхране и нпр. допинг стероида. Између честе спремности да се узимају разна допунска средства исхране да би се брзо дошло до пожељног изгледа тела и преласка на коришћење допинг супстанци, мали је корак. Уз лошу информисаност и често међусобно охрабривање, вежбачи постају лак плен рекламних проспеката разних средстава, која не ретко садрже и допинг супстанце².

Реч фитнес користимо и као синоним за вежбање на справама. Често се у свакодневном говору могу чути фразе: "Идем на фитнес 2x недељно", „Идем у тај фитнес центар јер имају добре справе“ и сл. То није ни мало случајно јер су корени фитнес покрета у тесној вези са покретом у Сједињеним Америчким Државама за комерцијализацију личног здравља у 19. веку. Најистакнутији представник тог покрета био је *Bernarr Macfadden*, чији је мото „Слабост је злочин“ претворио фитнес покрет у покрет за бодибилдинг.³

Према истраживању које је у марту месецу 2020. године спровео лист Блиц у вези економских последица КОРОНА вируса у Републици Србији, у Србији постоји више од 2.000 теретана, спортских центара, фитнес клубова и студија за лични тренинг. У просеку се процењује да најмање троје људи ради у једном објекту, узимајући у обзир пријемно и техничко особље, тренере, руководиоце и инструкторе фитнеса. Према подацима које су листу доставили из Агенције за привредне регистре тренутно је у Србији активно и регистровано 1.684 предузетника и 327 привредних друштава за делатности спортског и

¹ <https://fitt.rs/da-li-je-fitness-fizicki-izgled-ili-je-fitness-zdravlje-tela/>

² Видети, Бурђевић, Н., *Коментар Закона о спречавању допинга у спорту*, Крагујевац, 2008, стр. 52.

³ <https://www.wikiwand.com/de/Fitness>

рекреативног образовања, као и делатност фитнес клубова и осталих рекреативних делатности. Процена је да у Србији постоји најмање пола милиона корисника фитнес клубова, и под претпоставком да просечни месечни трошак картице износи око 5.000 динара он даје промет од око 2.5 милијарде динара, што је више од 20 милиона евра.⁴ Овом броју треба додати око 700 спортски удружења и савеза који се баве фитнесом, као граном спорта или дисциплином спортске рекреације.

У свету је фитнес индустрија убедљиво најразвијенија у Сједињеним Америчким Државама, у којима је 2015. године било преко 30.000 фитнес клубова са више од 50 милиона чланова. У Европи су фитнес центри (студији, клубови) у 2019. години остварили зараду од 28.2 милијарде евра, а број фитнес центара је прешао 60 хиљада (63.644), са скоро 65 милиона корисника (чланова). Највећи број корисника фитнес услуга је у Немачкој - 11.7 милиона.⁵

1. Појам фитнеса и његово место у систему спорта Републике Србије

1.1. Појам фитнеса

„*Fitness*” је реч енглеског порекла, која би се на наш језик најједноставније могла превести као „физичка способност“, а потиче од глагола „*to fit*“ – бити у доброј форми. Повезана је са изразом „*FITT*“ који означава „бити способан, здрав“. Тај израз се, пак, може рашчланити на четири појма: **F** (*frequency*) – учесталост активности; **I** (*intensity*) – интензитет активности; **T** (*time*) – трајање активности; **T** (*type*) врста активности.⁶ Комбинацијом ових фактора може се одредити количина (доза) физичке активности, која се у пракси најчешће изражава корз мерење потрошње енергије или утрошак калорија. Израз „фитнес“ рођен је, иначе, у Сједињеним Америчким Државама у другој половини 20. века.

Duden, немачки речник, дефинише *fitness* као: „добра физичка кондиција, физичка способност (на основу планских спортских тренинга)“.⁷

Термин „фитнес“ у ужем смислу представља добро развијене физичке способности. Физичка способност (физичка форма, физичка утренираност организма) је способност да се изврши одређена физичка активност⁸ на

⁴ Текст је објављен у дневном листу Блиц 25. 03. 2020, <https://www.blic.rs/biznis/privreda-i-finansije/korona-i-fitness/93p1nrl>

⁵ <https://www.ispo.com/en/companies/fitness-boom-europe-continues-industry-grows-constantly>

⁶ Јакић, Н., *Primerjava odnosov in stališč do osebnega trenerstva v Nemčiji in Sloveniji*, diplomsko delo, Fakulteta za šport, Ljubljana, 2011, стр. 10

⁷ Ова реч је први пут дефинисана у овом речнику 1967 године.

⁸ Физичка активност је свака рекреативна и компетитивна активност којој су у основи покрет и промена положаја тела, са циљем да се постигне резултат који зависи само од

задовољавајући начин. Она подразумева сет посебних перформанси физичке спремности које особа поседује или развија, везане за личне могућности и способности рангиране од ниске до високе, и састављена је од мерљивих компоненти (кардиореспираторна издржљивост, мишићна снага, мишићна издржљивост, телесна композиција и флексибилност).⁹

Добра физичка способност подразумева, пак, „физичку припрему (припремљеност)“ путем „фитнес тренинга“ (тренинг за више фитнеса). Фитнес тренинг је физички тренинг (вежбање)¹⁰ који служи побољшању кондиције, здравља и физичких перформанси вежбача, при чему вежбање треба да прати добра и здрава исхрана. Путем фитнес тренинга се истовремено унапређује снага, брзина, издржљивост, флексибилност и координација. Са тог становишта, свака спортска активност и свака физичка активност усмерена на унапређење здравља човека је својеврсни фитнес тренинг. Такви тренинзи постоје не само у фитнес центрима, фитнес студијима, фитнес клубовима, већ и у свим другим спортским организацијама, а могу се обављати и у кућним условима. Због тога је појам фитнеса и фитнес тренинга тешко разграничити од других спортских активности, нарочито рекреативних.¹¹ Руски аутори фитнес дефинишу као здравствену технику (методу), која укључује физички тренинг у комбинацији са правилно одабраном дијетом, и која омогућава човеку да измени облик тела и тежину, трајно обезбеђујући постигнуте резултате.¹²

У ширем смислу фитнес означава физичко и ментално благостање човека, односно својство да се буде ефикаснији у свакодневном животу и да се боље носи са стресом. У том погледу се често као синоним користи и термин *welness*, као општији појам који управо означава свеукупно људско благостање коме треба тежити. Тако гледано, фитнес тела и ума не укључује само редовно добро физичко вежбање (активност), већ и уравнотежену и здраву исхрану. Према

личне способности извођача. Такође, *физичка активност* је покрет тела произведен од стране мишићно-коштаног система који има за последицу потрошњу енергије изнад прага које тело троши у стању мировања. Она укључује различите активности на дневном нивоу (шетња, истезање, радне активности), транспортне активности (вожња бицикла, ролера), рекреационе активности (клизање, веслање, трчање) и телесне вежбе. Кртинић, Г., *Учесталост повреда код интензивно физички активних адолесцената*, докторска дисертација, Медицински факултет Универзитета Нови Сад, 2014, стр. 20.

⁹ Исто, стр. 21.

¹⁰ Физички тренинг или вежбање представља планирани, структурисани, понављани и сврсисходни облик телесне активности са циљем унапређења или одржавања једне или више компоненти форме (одржавање и унапређивање кондиције и здравственог стања), с тим да према механичкој акцији, вежбање може бити статичко и динамичко, мада већина вежби има и статичку и динамичку компоненту. Највеће здравствене ефекте поседује дозирао аеробно динамичко вежбање. Исто, стр. 21.

¹¹ <http://www.fitness-trainingsplan.de/fitnessstraining/>

¹² Владимировна Ефремова, М., Владимировна Чкалова, О., Константиновна Бошман, Т., *ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ: теория и практика*, бр. 21/2015, стр. 26.

Röthig, Sportwissenschaftliches Lexikon (Спортско-научном лексикону), фитнес је, најшире гледано, животна способност човека као и његове тренутне способности за намераване радње (акције), које зависе од постојећих услова живота, животног концепта и стања у друштву. Самим тим, реч је о релативном појму. Тако, на пример, сељак на планинама Перуа има потребу за другачијим „фитнесом“ од неког ко је канцеларијски службеник у некој компанији за пружање услуга. Са тог становишта, фитнес је синоним за здравље, онако како га схвата Светска здравствена организација.¹³

Фитнес је, дакле, вишезначан појам који се тешко може обухватити једном кратком дефиницијом. Делотворније је указивање на обележја „фитнеса“, односно коришћење тзв. типског појма. Његово одређење се, пак врши на тај начин што се елементи који се појављују код различитих активности усмерених на физичко вежбање, и који су за њих конститутивни, описно обухвате у један комплекс обележја – „тип“: Што је већа подударност између елемената присутних у конкретном случају и оних садржаних у типском појму, то се сигурније може рећи да је реч о фитнесу. Са тог становишта, појам фитнеса обухвата следеће елементе:

- фитнес је стање добрих физичких способности и здравља, које се постиже кроз циљно усмерен тренинг и уравнотежену исхрану;

- фитнес је индивидуално перципирано стање које се заснива на личним циљевима;

- добре физичке способности се могу постићи вежбањем било где и у било које време (чак и у соби) уз минималан труд и уз задовољство;

- фитнес се састоји из следећих димензија: снага, брзина, покретљивост, издржљивост, здравље;

- фитнес обухвата поред бројних спортских активности и организовање здравог живота уз одговарајућу исхрану. Генерално речено, све што се ради кроз физичко вежбање део је фитнес спорта.¹⁴

- фитнес тела и ума укључује редовну физичку активност, с једне стране, и здраву, уравнотежену и хранљиву исхрану са високим влакнима, с друге стране. Нездрави додаци (допинг средства) су једнако неспојиви са фитнесом као и ограничење на тренинге чисте снаге.¹⁵

- фитнес обухвата и психолошке и социјалне компоненте и тесно је повезан са здрављем и добробити човека. Немачки олимпијски спортски савез је то нагласио следећим мотом: „Постаћете "истински фит" ако се спортом бавите редовно, правилно, умерено и са задовољством.“¹⁶

Фитнес се може, међутим, дефинисати не само као стање већ и као услуга. Фитнес као стање односи се на оптимални квалитет физичког и менталног

¹³ https://lehrerfortbildung-bw.de/u_mks/sport/gym/bp2004/fb2/07_bspl2/fitnessbegriff.pdf

¹⁴ <https://fitrevolution.de/was-ist-fitness/>

¹⁵ <https://www.wikiwand.com/de/Fitness>

¹⁶ <http://www.sportunterricht.de/lksport/wasistfitness.html>

стања човека. Насупрот томе, фитнес као услуга односи се фитнес центре, фитнес студије и сличне организације који пружају могућност, односно обезбеђују услове за адекватно спровођења физичких активности, односно фитнес тренинга.¹⁷ Таквих организација је како у Републици Србији тако и у свету велики број. У њима вежбачи могу, уз одређену новчану, најчешће месечну, надокнаду да користе различите фитнес справе и уређаје за тренирање (тренинзи снаге, тренинзи уобличавања мишића, тренинзи издржљивости, тренинзи координације), подржани стручним кадром (фитнес тренери, фитнес инструктори). Те тренинге често прати услуга подучавања од стране фитнес тренера, односно фитнес инструктора, било појединачно или у групи. У већини савремених фитнес центара раде, међутим, не само фитнес тренери и фитнес инструктори већ и спортски медицинари, нутриционисти, физиотерапеути, како би се кориснику услуга фитнес центра обезбедио адекватни план тренинга и исхране. С друге стране, у великом броју фитнес центара данас се поред подручја за тренинг налазе и подручја за велнес, сауне, масажу, усмерена на освежење, регенерацију и опуштање након фитнес тренинга.

1.2. Врсте фитнеса

Здравствени фитнес (*Health-related fitness*) се појавио као резултат научних радова на тему позитивног утицаја физичких активности на здравље, и овај вид фитнеса подразумева сваки облик физичке активности која доприноси бољем и квалитетнијем здрављу човека. Како би активност била класификована као здравствено усмерена активност, она мора бити у складу с циљевима, односно мора имати за циљ смањење ризика од настанка болести и побољшати квалитет живота. Компоненте здравствено усмереног фитнеса су: састав тела, мишићна издржљивост, кардиореспираторна издржљивост, флексибилност, снага. Да би се утврдило у којој компоненти постоји дефицит, потребно је пре почетка вежбања извршити тестирање.¹⁸

Персонални фитнес подразумева континуирани процес физичког вежбања у циљу поправљања здравља, физичких способности и телесног састава, у коме вежбачи часове вежбања (тренинге) изводе индивидуално, у фитнес центрима, у затвореном или на отвореном простору или код куће, уз непосредан стручни надзор фитнес тренера или без њега, при чему план и програм вежбања прави стручњак – фитнес тренер (инструктор).

Пилатес је један од најпопуларнијих облика фитнеса јер представља најсигурнији облик вежбања. Пилатес вежбама се побољшава општа кондиција, држање тела, јача и развија срчани мишић, побољшава

¹⁷ Дојчиновић, С., *Промоција фитнеса као модерне спортско-рекреативне активности*, Зборник радова са Прве међународне конференције „Спортске науке и здравље“, Бања Лука, 2011, стр. 64.

¹⁸ <https://fitnes-uciliste.hr/sto-je-fitness/>

покретљивост целог тела, јачају зглобови и мускулатура. Код пилатес вежби акценат је на мишићима абдомена, руку и раменог појаса, као и леђа.

Body toning је типично женски, програмски специфичан облик фитнеса код кога је тежиште на оним деловима женског тела који најпре долазе на удар целулита и масних наслага.

Кардио фитнес је било који облик физичке активности која се изводи активирањем великих мишићних група, која је у основи цикличног карактера, а интензитет вежбања је прилагођен опсегу од 55-90% максималне фреквенције срца израчунате за сваког појединца.

Групни фитнес је облик фитнеса код кога се тренира у малој групи вежбача уз подршку професионалног тренера. У суштини је реч о групно вођеним персоналним тренинзима, код којих сваки вежбач добија план вежбања који је прилагођен његовим физичким способностима.

Yoga Hiit - комбинација брзих налета *Hiit*-а (вежбање у интервалима високог интензитета), „прошараних“ динамичним позама јоге. Вежбање се често завршава с истезањима целог тела у јога стилу.

Функционални фитнес – облик фитнеса ког кога није битно колико тежине или колико понављања можемо да одрадимо, већ је важно како изводимо све покрете и учимо правилну технику кроз функционални тренинг. Функционални фитнес тренинг је усмерен на мишиће које најчешће користимо за свакодневне задатке, у тежњи да се омогући телу да ефикасно функционише што је дуже могуће.

Антистрес фитнес - вежбање у циљу ослобађања од стреса. Комбинација концентрације (пажње) и вежбања да би се олакшао стрес.¹⁹

1.3. Фитнес у систему спорта Републике Србије

Систем спорта у Републици Србији уређен је Законом о спорту²⁰ из 2016. године и пратећим подзаконским актима. Према чл. 2. Закона о спорту, спорт је део физичке културе који обухвата сваки облик организованог и неорганизованог обављања спортских активности и спортских делатности од стране физичких и правних лица у систему спорта, у циљу задовољења потреба човека за стваралаштвом, афирмацијом, физичким вежбањем и такмичењем са другима. и као такав је делатност од посебног значаја за Републику Србију. За разликовање спорта од других делова физичке културе одлучујуће је одређење појмова „спортске активности“ и „спортске делатности“. Спортске активности јесу сви облици физичке и умне активности који, кроз неорганизовано или организовано учешће, имају за циљ изражавање или побољшање физичке спремности и духовног благостања, стварање друштвених односа или постизање резултата на такмичењима свих нивоа (чл. 3. ст. 1. тач. 1) Закона о

¹⁹ <https://www.cover.rs/gagazin/10-fitness-trendova-koji-ce-obeleziti-2020/>

²⁰ Сл. гласник РС, бр. 10/2016

спорту). Спортским активностима се баве спортисти, и то рекреативно (спортисти рекреативци) или такмичарски (спортисти такмичари), било ради стицања зараде (спортисти професионалци) или без тог циља (спортисти аматери).²¹ Спортске делатности јесу делатности којима се обезбеђују услови за обављање спортских активности, односно омогућава њихово обављање, а нарочито: организовање учешћа и вођење спортских такмичења, укључујући и међународна такмичења, обучавање за бављење спортским активностима и планирање и вођење спортских активности; спортско суђење; организовање спортских припрема и спортских приредаба; обезбеђење и управљање спортском опремом и објектима; стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и информисање у области спорта; научноистраживачки и истраживачко-развојни рад у спорту; пропаганда и маркетинг у спорту; саветодавне и стручне услуге у спорту; спортско посредовање, организовање пословања организација у области спорта (чл. 3. ст. 1. тач. 2) Закона о спорту). Спортским делатностима се баве различити учесници у систему спорта, с тим да се сви могу поделити у две групе у зависности од тога да ли се баве само неком спортском делатношћу (установе, привредна друштва и предузетници за обављање спортских делатности),²² или се спортским делатностима баве уз примарне спортске активности (спортске организације, спорска друштва, спортски савези).²³ Мишљење да ли нека активност, односно делатност спада у спортску активност, односно спортску делатност у случају потребе, даје министарство надлежно за спорт, а на основу претходно прибављеног стручног мишљења Спортског савеза Србије, Олимпијског комитета Србије и Параолимпијског комитета Србије (чл. 3. ст. 4. Закона о спорту).

Све спортске активности у Републици Србији се обављају у оквиру одређених спортских грана и области спорта. Самим тим, и обављање спортских делатности је везано за те спортске гране и области спорта. Одређена активности која није обухваћена неком од признатих грана или области спорта и није спортска активност, односно тај статус нема у Републици Србији. Које спортске гране и области спорта постоје у Републици Србији и које су спортске дисциплине у оквиру спортских грана и области спорта, утврђује министар омладине и спорта подзаконским актом. Он, такође, утврђује и које су спортске гране од посебног значаја за Републику Србију и који су надлежни национални спортски савези за спортске гране и области спорта у Републици Србији.²⁴ Министар доноси наведене акте нарочито на основу: организације савеза, броја учлањених организација и спортиста, економске снаге, медијског и друштвеног утицаја, развијености спортске гране, националне и међународне организованости и традиције, чланства у

²¹ Видети чл. 3. ст. 1. тач. 7)-10) Закона о спорту.

²² Видети чл. 93. и 110. Закона о спорту.

²³ Видети чл. 33, 96, 98. и 102. Закона о спорту.

²⁴ Чл. 120. ст. 2. Закона о спорту.

надлежном међународном спортском савезу, система такмичења, испуњености прописаних услова за обављање спортских активности и делатности, као и спортских резултата (чл. 120. ст. 3. Закона о спорту). Пре доношења тих аката, Министарство омладине и спорта прибавља мишљење Олимпијског комитета Србије, Параолимпијског комитета Србије и Спортског савеза Србије (чл. 120. ст. 4. Закона о спорту).

Министар омладине и спорта је спортске гране и области спорта утврдио Правилником о спортским гранама и областима спорта у Републици Србији и спортским дисциплинама у оквиру спортских грана и области спорта.²⁵ Према чл. 2. ст. 1. тач. 5) подтачка (16) и ст. 3. тог Правилника, **фитнес је спортска грана** која обухвата следеће спортске дисциплине:

- дисциплине „*Fitness*” (жене): до 163 цм, преко 163 цм,
- дисциплине „*Bikini fitness*” (жене): до 160, 163, 166, 169, 172 цм, преко 172 цм,
- дисциплине „*Fizik fitness*” (мушкарци): до 170, 174, 178 цм, преко 178 цм, *open*,
- дисциплине „*Atletik fitness*” (мушкарци и жене): *open*,
- дисциплине „*Fit model*” (мушкарци и жене): *open*;
- рекреативно бављење претходно наведеним фитнес дисциплинама.

Према подацима из Образложења Предлога закона о спорту из 2015. године, према броју регистрованих спортских организација и савеза у 5 најбројнијих грана спорта спадају: фудбал – 3.047 (16,92%); кошарка – 811 (4,50%); карате – 750 (4,17%); одбојка – 643 (3,57%); *фитнес* – 638 (3,54%).

Рекреативни фитнес је, међутим, према чл. 3. ст. 1. тач. 2) Правилником о спортским гранама и областима спорта у Републици Србији и спортским дисциплинама у оквиру спортских грана и области спорта **уједно и спортска дисциплина у оквиру области спорта „спортска рекреација“** (спорт за све, рекреативни спорт, масовни спорт).²⁶ Посебне спортске дисциплине у оквиру спортске рекреације као области спорта су и аеробик и пилатес.

Министар омладине и спорта је спортске гране од посебног значаја за Републику Србију утврдио Правилником о спортским гранама од посебног значаја за републику Србију.²⁷ Према чл. 2. тач. 5) подтачка (9), фитнес је као

²⁵ Сл. гласник РС, бр. 51/2016, 95/2016, 59/2017, 84/2017, 44/2018.

²⁶ Овакво решење је у суштини у супротности са одредбом чл. 2. ст. 2. Правилника, и изузетак је направљен само у односу на фитнес као грану спорта. Разлог, највероватније, лежи у чињеници на се велики број спортских организација које су регистроване за спортску рекреацију бави рекреативним фитнесом. Према чл. 3. ст. 1. тач. 3. Закона о спорту, спортска рекреација (рекреативни спорт, спорт за све, масовни спорт) јесте област спорта која обухвата добровољно бављење физичким вежбањем, односно спортским активностима ради одмора, освежења, забаве, унапређивања здравља или унапређивања сопствених резултата и ради задовољења потреба за кретањем, игром и дружењем, у свим сегментима становништва.

²⁷ Сл. гласник РС, бр. 95/2016.

грана спорта од посебног значаја за Републику Србију. Непосредни значај таквог утврђења је у томе што се према чл. 118. ст. 3. Закона о спорту, услов за одобравање годишњих и посебних програма који се финансирају из буџета Републике Србије да је грана спорта у оквиру које се реализује програм од посебног значаја за Републику Србију. Такво утврђење није било потребно за спортску рекреацију, па самим тим ни за рекреативни фитнес као спортску дисциплину, јер су према Закону о спорту све области спорта од посебног значаја за Републику Србију.

Које су спортски савези надлежни за фитнес као грану спорта и спортску рекреацију као област спорта, Министар омладине и спорта је утврдио Правилником о надлежним националним спортским савезима за спортске гране и области спорта у Републици Србији.²⁸ Према чл. 2. тач. 5. подтачка (13) Правилника за фитнес као грану спорта је надлежан Савез Србије за Боди Билдинг, Фитнес, Боди Фитнес и Аеробик, а према чл. 2. тачка б) подтачка (2) Правилника, за спортску рекреацију су надлежни Асоцијација спорта за све Србије, Савез за рекреацију и фитнес Србије,²⁹ Савез за рекреативни спорт Републике Србије, Савез Србије за Боди Билдинг, Фитнес, Боди Фитнес и Аеробик. Статус надлежног националног спортског савеза повлачи за собом остваривање права из чл. 99, 100 и 106. Закона о спорту. У целини, дакле, гледано, за фитнес је надлежно више националних спортских савеза, с тим да треба поменути да постоје и други национални савези који су регистровани за бављење фитнесом, а није им признат статус „надлежног савеза“.

2. Значај фитнеса за здравље становништва

Светска здравствена организација (СЗО) дефинише **здравље** као стање потпуне физичке (телесне), менталне (психичке) и социјалне добробити (благостања) човека, а не само одсуство болести и изнемоглости.³⁰ Здравље није пуко непостојање болести, већ стање потпуног физичког, менталног, духовног и социјалног благостања.³¹ У питању је позитивна перцепција здравља која: одбацује биомедицински редуccionизам; одређује здравље личним и социјалним добром; истиче се прогресивношћу и ширином; имплицитно негира искључива права лекара на давање коначних процена о стању здравља; израз је нове и напредне медицинске идеологије; по многим својим карактеристикама, показује се прикладном парадигмом здравља.³²

²⁸ Сл. гласник РС, бр. 95/2016, 45/2018.

²⁹ Када је у питању рекреативни фитнес овај савез је најбројнији, са више од 350 учлањених фитнес клубова и центара.

³⁰ Устав Светске здравствене организације (СЗО), 1946.

³¹ Декларација СЗО из Алма Ате, 1974.

³² <http://www.pharma.hr/download.aspx?file=/Upload/sociologija/Definicija%20zdravlja%20SZO.ppt>

Енциклопедија Британика схвата здравље као меру у којој је човек способан да се физички, емотивно, ментално и социјално носи са сопственом средином. Добро здравље је много теже дефинисати него лоше здравље јер мора понети позитивнију идеју од пуког одсуства болести, а постоје и различити нивои између здравља и болести. Поготову физичко стање и здравље нису синоними. Човек који вежба може бити у одличној физичкој кондицији али може, односно не мора бити доброг здравственог стања – зависно, на пример од тога, да ли је жртва грипа.³³

Иако физичко здравље и физичка активност нису исти појмови, они су суштински повезани. Наш народ не каже случајно: „У здравом телу, здрав дух“. Физичка активност доприноси дугочекности и у широком обиму штити организам од најважнијих хроничних незаразних обољења као што су: коронарна болест, хипертензија, мождани удар, од инсулина зависни дијабетес, остеопороза и карцином колена. Неке студије указују да физичка неактивност такође повећава ризик оболевања од карцинома простате, карцинома плућа, карцинома дојке и депресије. многи показатељи говоре да велики број људи функционише испод, често знатно испод, свог биолошког потенцијала за добро здравље, управо због недовољне физичке активности. Поред тога физичка активност одговарајућег интензитета користи се у рехабилитацији код пацијената са кардио- васкуларним и другим хроничним обољењима. Одговарајућа физичка активност је у свим старосним добима неопходна за одржавање физиолошког »фитнеса«, тј. психофизичког капацитета који омогућава да се свакодневно кретање и физички напори обављају без претераног замора или неугодности, за регулисање телесне масе и избегавања гојазности и за оптимално одржавање високог нивоа физиолошких процеса, укључујући метаболизам масти и угљених хидрата и одржавање одбрамбених способности организма против инфекција.³⁴

У данашње време, поред одраслих, неактиван стил живота карактерише и децу и младе. Према проценама Светске здравствене организације, данас на свету више људи има проблем са претераном тежином и гојазношћу (1 милијарда), у односу на оне који су гладни или неухрањени (800 милиона). Давање предности слободном времену доводи до смањења времена посвећеног физичким активностима. У овом веку, захваљујући механизацији, значајно је смањена физичка активност људи. Данас постоје енормни губици људског потенцијала који се могу приписати физичкој неактивности. Поред тога, особе које пропуштају да довољно физички вежбају изложене су двоструко већем ризику оболевања од коронарне болести од својих физички активнијих парњака. Познато је, такође, да су многа обољења и неспособности у старости,

³³ Енциклопедија Британика – сажето издање, 3. књига, Београд, 2005, стр. 90.

³⁴ Декларација о заједничким ставовима везаним за политику јавног здравља Светске здравствене организације и Међународног удружења за спортску медицину (ФИМС), донета 1995. године на Европском конгресу спортске медицине - Гранада (Шпанија).

пре резултати смањене физичке активности него старости саме за себе. Седентарни начин живота се сада сматра најважнијим фактором лошег здравља и „непотребног“ умирања. Повећано коришћење моторних возила и продужено време које се проводи у седентарним активностима у доколици, као стоје гледање телевизије, широко је допринело промоцији неактивног животног стила. Овакав животни стил прво је постао преовлађујући у индустријским земљама, али је такође у сталном порасту и у земљама у развоју. Ова тенденција није ограничена само на одрасле; постоје поуздани показатељи да деца и адолесценти такође постају све мање активни. Данас се може говорити о томе да је снижена физичка активност феномен светског значаја

За здраве одрасле у старости између 18 и 65 година, Светска здравствена организација препоручује („*Светска стратегија о правилној исхрани, физичкој активности и здрављу*“) као циљ минимум дневно 30 минута умереног физичког вежбања или бављења спортом 5 дана у недељи или минимално 20 минута интензивних физичких активности 3 дана у недељи. Потребан обим физичких активности може се састојати и у периодичној минимално 10 минутној комбинацији умереног и интензивног вежбања. Активности на јачању мишићне снаге и издржљивости требале би да се додатно упражњавају 2 до 3 дана недељно. За одрасле у старости преко 65 година треба, у принципу, тежити постизање циљева као и за здраве млађе одрасле. При том су посебно важне вежбе равнотеже и тренинзи снаге како би се смањиле опасности падања. С друге стране млади у школском узрасту требају да се физичким активностима интензивно дневно баве 60 минута или више. Ове препоруке важе додатно за свакодневне рутинске делатности, које су мање интензивне, односно трају мање од 10 минута. У сваком случају, код свих циљних група могу се постићи додатни позитивни ефекти повећањем интензитета кретања.³⁵

Анализа физичке активности становништва Србије у слободном времену коју је 2006. године спровео Завод за јавно здравље „Батут“, показала је да је две трећине одраслог становништва (67,7%) слободно време проводило неактивно, једна петина (19,9%) се бавила лакшим физичким активностима, 10,5% се бавило физичким активностима ради одржавања кондиције, а само 1,3% становништва редовно је тренирала. Жене у значајно већем, а мушкарци у значајно мањем проценту проводили су слободно време неактивно (72,2% и 63,6%). Становништво у старосној групи 20–34 године је било најактивније и проценат оних који се баве физичким активностима од лакшег до редовног тренинга је значајно био већи него у просеку у популацији. У старосној групи

³⁵ Током Међународне године спорта и физичког образовања широм свете је реализован огроман број програма и пројеката. Резултати и стечена искуства су сумирани у извештају који су Уједињене нације објавиле 2006. године: *Sport for a Better World, Report on the International Year of Sport and Physical Education, United Nation, Geneva, 2006.*

35–44 године је значајно већи проценат од просека био оних који су се бавили ходањем, вожњом бицикла и другим сличним активностима (22,7%). У старосној групи 65–74 године је било 76,0%, а у групи преко 75 година чак 83,5% неактивних у слободно време, што је значајно више од просека у популацији. Значајно је био већи проценат становништва централне и југоисточне Србије које се у слободно време бавили физичким активностима ради одржавања кондиције (16,2% и 12,6%). Становништво Београда и Војводине се значајно више од просека у Србији бавило лакшим физичким активностима у слободно време (23,7% и 22,8%). Становништво у градским насељима се у значајно већем проценту бавило ходањем, вожњом бицикла и сличним активностима (23,8%) и редовно тренирало (1,8%), а у значајно мањем проценту се бавило физичким активностима ради одржавања физичке кондиције (8,0%). Становништво у осталим насељима у значајно већем проценту је вежбало ради одржавања физичке кондиције (13,7%), а значајно ређе се бавило ходањем, вожњом бицикла и сличним активностима (14,8%), као и тренирањем (0,7%).³⁶

Истраживање које је 2013. године спровео Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ и Министарство здравља показало је да се фитнесом, спортом или рекреацијом најмање три пута недељно бавило 8,8% становника Републике Србије, док је сваки девети становник (11,3%) у току слободног времена недељно провео у таквим активностима најмање 90 минута. Навика бављења спортом и рекреацијом је заступљенија код мушкараца (12,1% се рекреира три пута недељно а 15,9% недељно у рекреацији проводи најмање 90 минута) него код жена (5,7% се рекреира три пута недељно а 5,3% недељно у рекреацији проводи најмање 90 минута).³⁷

Од новијих података постоји само они које је у марту месецу 2019. године објавило Министарство омладине и спорта у Анализи реализације очекиваних исхода дефинисаних стратегијом развоја спорта у Републици Србији за период 2014–2018.³⁸ Процент лица која се рекреативно баве спортом у општинама је скочило са 6%, колико је износио 2015. године на 15,6% одраслог становништва у 2018. године. У градовима је мање изражен напредак - са 9% који се бележи 2015. године на 11% 2018. године. као највећа препрека за недовољно бављење рекреативним спортом издвојио недостатак времена, док се на другом месту налази недостатак свести о важности рекреације за здравље, а на трећем недостатак мотивације.

³⁶ Истраживање здравља становника Републике Србије - 2006. година – Финални извештај, Министарство здравља Републике Србије, Београд, 2007, стр. 358.

³⁷ Здравствено-статистички годишњак Републике Србије, 2018, Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“, Београд, 2018, стр. 529..

³⁸ <https://www.mos.gov.rs/public/documents/upload/sport/inspekcija/ANALIZA%20REALIZACIJE%20STRATEGIJE%20RAZVOJA%20SPORTA%20I%20AP%20za%20period%202014-2018.%20godine1.pdf>

Фитнес је најраспрострањенији и најприступачнији вид рекреације који делотворно делује на целокупан организам и што је најбитније има анти стресно дејство. При том, кардио тренинг и аеробни тренинг издржљивости су један од темеља доброг фитнес тренинга. Кардио тренинг изузетно добро утиче на кардио-васкуларни систем и кондицију. Редовни тренинзи издржљивости такође могу да спрече срчане болести попут срчаних удара. С друге стране, у комбинацији са здравом и уравнотеженом исхраном, фитнес тренинг може, поред повећања кондиције, такође довести и до губитка килограма. Тренинг издржљивости је посебно важан за дијабетичаре, пошто физичко вежбање побољшава крвни притисак и смањује масти. Већ фитнес тренинг од 30 минута три пута недељно може побољшати здравље и дијабетес. Битно је, међутим да тренинг и времена обуке требају бити равномерно распоређени. Боље је вежбати 3 пута недељно у трајању од 30 минута, него 90 минута дневно. Тренинг координације побољшава интеракцију између нервног система и мишића, доприносећи спретности, осећају равнотеже, брзини реакције и осећају оријентације човека.³⁹

После физичке активности и вежбања мишићи су топли, крв струји кроз цело тело, обезбеђујући кисеоник и енергију. Фитнес вежбе помажу да одржавамо телесну тежину, јачамо срце и плућа, повећамо густину костију, смањимо стрес, смањимо ризик од срчаних обољења, ослободимо се депресије и анксиозности, стекнемо самопоуздање, бољи сан и више енергије. Фитнес вежбањем доприноси се на само добром изгледу већ и квалитету живота. Услов је да фитнес тренинг обухвати: аеробне вежбе,⁴⁰ мишићне вежбе, вежбе истезања, вежбе јачања абдомена и вежбе равнотеже.⁴¹

Фитнес је постао инвестиција која се исплати на више начина: економски, друштвено-политички и здравствено. У 21 веку фитнес индустрија све више надилази тренирање у фитнес центрима (клубовима), са очигледном тенденцијом да досегне до људи у њиховим различитим животним окружењима (нпр. на послу). Многи пружаоци фитнес услуга се све више повезују са сектором здравства, па без обзира да ли је реч о физиотерапији, рехабилитацији или превенцији, програми фитнес тренинга, са или без коришћења уређаја, постају све важнији део медицински „преписаног“ (наложеног) или препорученог програма опоравка.⁴²

³⁹ <http://www.fitness-trainingsplan.de/fitnesstraining/>

⁴⁰ Аеробна издржљивост коју називамо и кондиција, једна је од најважнијих способности за очување здравља. Према American College of Sports Medicine, аеробни тренинг је било који облик телесне активности који се изводи активирањем великих мишићних група, најмање 20 минута у континуитету, од 60-80% интензитета одређен за сваког појединца. <https://www.fitness.com.hr/vjezbe/savjeti-za-vjezbanje/Fitness-fit.asp>

⁴¹ <https://www.ringsport.rs/fitnes-i-zdravlje/t-35>

⁴² <http://www.difg-online.de/de/die-branche>

3. Фитнес као услужна спортска делатност

Фитнес није само спорска активност већ је, како смо претходно навели, и једна од спортских делатности, у смислу чл. 3. ст. 1. тач. 2) Закона о спорту. Преко фитнес центара, студија, клубова обезбеђују се услови за обављање фитнеса као рекреативне физичке спортске активности, и то најчешће у виду обучавања за бављење фитнесом, планирања и вођења фитнес вежбања, обезбеђења и управљања спортском опремом и објектима за фитнес. Преко фитнес клубова и савеза обезбеђују се услови и за организовање учешћа и вођење фитнес спортских такмичења, организовање спортских припрема и фитнес спортских приредби.

Према Уредби о шифрама делатности у Републици Србији, пружање услуга фитнеса спада у област 93 – Спортске, забавне и рекреативне делатности, грана 93.1 – Спортске делатности, шифра – 93.13 – Делатност фитнес клубова. Шифра 93.13 обухвата активности фитнес и боди билдинг клубова, а не обухвата непосредно спортско подучавање које обављају тренери (дел. 85.51). Иако је назив шифре „делатност фитнес клубова“ ту се заправо не ради о спортским организацијама, односно спортским клубовима у смислу Закона о спорту већ о делатности фитнес објеката (фитнес центра, фитнес студија) у којима се пружају услуге фитнеса трећим лицима. То се јасно види из описа шта све обухвата шифра 93.11 – делатност спортских објеката, као и из описа шта обухвата шифра 93.12 – делатност спортских клубова. Суштински, организације за обављање спортске делатности у виду пружања различитих услуга фитнеса требале би да имају шифру 93.13, а спортске организације (фитнес клубови) које омогућавају својим члановима да се баве фитнес спортским активностима и које учествују у спортским догађајима који се одигравају пред публиком требале би да имају шифру 93.12.

Услуге у оквиру фитнес центара се пружају, по правилу, на основу „чланства“ на месечном нивоу, које подразумева закључење уговора о пружању услуга фитнеса (тзв. фитнес уговор). Наравно, могући су и појединачни тренинзи али и пакети од већег броја фитнес тренинга.

3.1. Пружаоци услуга фитнеса

Ако пружање услуга фитнеса схватимо као спортску делатност којом се корисницима услуга обезбеђују услови за обављање фитнес спортских активности (такмичарских и рекреативних), односно омогућавање њиховог обављања, онда у складу са Законом о спорту пружаоци услуга фитнеса могу бити: спортске организације, предузетници, установе и привредна друштва за обављање спортских делатности.

Спортске организације су најважније и најброније организације у области спорта. Према чл. 33. Закона о спорту, ради обављања спортских активности и спортских делатности спортска организација може се основати као удружење

(спортско удружење)⁴³ или као привредно друштво (спортско привредно друштво),⁴⁴ у складу са Законом о спорту, а на питања која нису уређена овим законом примењују се општи прописи о удружењима, односно привредним друштвима. Спортска организација при оснивању не може користити реч „клуб“, а може унети реч „клуб“ у свој назив ако континуирано учествује у спортским такмичењима у оквиру надлежног националног гранског спортског савеза, а на основу потврде тог савеза (чл. 35. ст. 3. и 4. ЗС). Испуњеност прописаних услова члана утврђује решењем спортски инспектор у поступку инспекцијског надзора. Спортска организација која учествује у спортским такмичењима обавезно у називу испред речи „клуб“ садржи назив спортске гране или дисциплине у којој се такмичи, а ако учествује у спортским такмичењима у више спортских грана или дисциплина, у називу обавезно садржи речи: „спортски клуб“ (чл. 35. ст. 6. ЗС). Из претходно наведених одредби Закона о спорту произилази да је непосредно и претежно бављење одређеним спортским активностима преко учлањених или уговором ангажованих спортиста суштински елеменат који разликује спортске организације од других организација у области спорта. Спортске делатности су ту у функцији подршке обављању спортских активности од стране спортиста, па се код спортских организација које су регистроване за фитнес као грану спорта или за спортску рекреацију као област спорта не може, по нашем мишљењу говорити о пружању услуга фитнеса спортистима и другим члановима спортске организације.

Међутим, према чл. 72. ст. 1. Закона о спорту, спортско удружење може непосредно да обавља и привредну или другу делатност којом се стиче добит у складу са законом којим се уређује класификација делатности. Спортско удружење региструје само једну привредну делатност под следећим условима: 1) да је привредна делатност у вези са статутарним циљевима тог спортског удружења; 2) да је привредна делатност предвиђена статутом; 3) да је привредна делатност мањег обима, односно да се обавља у обиму потребном за остваривање циљева спортског удружења; 4) да је привредна делатност уписана у надлежни Регистар. Спортско удружење може отпочети са непосредним обављањем привредне делатности тек након уписа у Регистар (чл. 72. ст. 2. ЗС), с тим да послови које спортско удружење закључи супротно прописаним условима правно су ваљани, осим ако је треће лице знало или је морало знати за прекорачење (чл. 72. ст. 3. ЗС). Спортско удружење нема право

⁴³ Спортско удружење, у смислу чл. 36. ст. 1. Закона о спорту, јесте добровољна недобитна организација заснована на слободи удруживања више физичких и/или правних лица, организована на основу статута и основана ради остваривања заједничког циља у области спорта.

⁴⁴ Спорско привредно друштво, у смислу чл. 92. ст. 2. и 3. Закона о спорту, јесте спортска организација основана као друштво са ограниченом одговорношћу или акционарско друштво, у складу са законом, која се спортским активностима и пратећим спортским делатностима бави као претежном делатношћу привредног друштва.

да остварену добит од привредне или друге делатности расподељује својим оснивачима, члановима, члановима органа спортског удружења, директорима, запосленима или са њима повезаним лицима (чл. 72. ст. 4. ЗС). Под повезаним лицима сматрају се лица која су као таква утврђена законом којим се уређују привредна друштва (чл. 72. ст. 5. ЗС). Спортско удружење може, под претходно наведеним условима, да се бави и пружањем услуга фитнеса трећим лицима.

Када су у питању спорска привредна друштва она се, по нашем мишљењу, могу бавити пружањем услуга фитнеса трећим лицима као споредном, односно допунском делатношћу, уколико испуњава услове за обављање те врсте делатности. Закон о спорту у том погледу не поставља никаква ограничења. Битно је једино да се спортско привредно друштво обавља спортске активности и пратеће спортске делатности као претежну делатност привредног друштва (чл. 92. ст. 3. ЗС).

Оно што је, међутим, од суштинског значаја за пружање услуга фитнеса од стране спортских организација јесте ограничење прописано чл. 95. Закона о спорту. На име, одредбама тог члана утврђено је да правна и физичка лица која не учествују у спортским такмичењима која су у оквиру надлежног националног гранског спортског савеза који организује спортска такмичења и којима је претежна делатност пружање услуга стручног рада у спорту из чл. 27. ст. 1. Закона о спорту (школе фудбала, школе тениса, кампови, фитнес центри, други спортски центри и сл.), могу обављати спортске делатности само у облику привредног друштва, односно одговарајућем облику предузетништва и не могу у називу тог привредног друштва, односно одговарајућем облику предузетништва имати реч „клуб” или реч „савез” или речи „спортски клуб”. Обављање наведених делатности од стране спортског удружења супротно прописаним условима преставља основ за престанак спортског удружења, што решењем утврђује спортски инспектор. На решење спортског инспектора може се уложити жалба Министарству омладине и спорт у року од 15 дана од дана достављања решења. Према чл. 27. ст. 1. Закона о спорту, стручни рад у спорту обухвата, између осталог: планирање и спровођење рекреације грађана, тренинга спортиста, спортског васпитања, обучавања и спортског усавршавања, кинези терапијског вежбања; контролу психофизичких и функционалних способности учесника у спортским активностима; старање о безбедности, реду и сигурности на спортским објектима. Спортска организација или друго правно лице које поступа супротно одредби чл. 95. ст. 1. Закона о спорту чини прекршај из чл. 175. ст. 1. Закона о спорту за који се може изрећи новчана казна од 500.000 до 2.000.000 динара.

Нама није познато да су одредбе чл. 95. Закона о спорту примењене у пракси нити да су нека спортска удружења у процесу усаглашавања са Законом о спорту у складу са чл. 181. ст. 1. Закона о спорту променила свој правни статус да би избегли примену санкција из чл. 95. ст. 2. Закона о спорту. То може да чуди ако се има у виду да је у Образложењу Предлога закона о спорту потенциран значај законских решења из чл. 95. предлога закона: „Једно од

питања које је у пракси у последње време стварало доста проблема јесте рад различитих лица која пружају различите услуге стручног рада у спорту као претежну делатност (разне спортске школе, фитнес центри, спортски кампови и сл.), али која избегавају законску обавезу да се региструју као привредно друштво или одговарајући облик предузетништва, скривајући се иза спортских удружења која оснивају са рођацима, пријатељима. Важећи Закон о спорту у чл. 3. ст. 1. тач. 2. дефинише шта се сматра спортским делатностима. У питању су „делатности којима се обезбеђују услови за обављање спортских активности, односно омогућава њихово обављање, а нарочито: организовање учешћа и вођење спортских такмичења, укључујући и међународна такмичења, обучавање за бављење спортским активностима и планирање и вођење спортских активности; спортско суђење; организовање спортских припрема и спортских приредаба; обезбеђење и управљање спортском опремом и објектима; стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и информисање у области спорта; научноистраживачки и истраживачко-развојни рад у спорту; пропаганда и маркетинг у спорту; саветодавне и стручне услуге у спорту; спортско посредовање“. Спортске делатности се првенствено обављају од стране установа и привредних друштава у области спорта, у складу са чл. 110. Закона. Проблем настаје што одређене спортске делатности, попут обучавања за бављење спортским активностима и обезбеђења и управљања спортском опремом и објектима, обављају и спортске организације, било да су основане као спортска удружења или спортска привредна друштва (члан 33. Закона), уз обављање спортских активности од стране спортиста. Фитнес је, на пример, грана спорта, која обухвата и рекреативни и такмичарски фитнес. Подучавање спортским вештинама у фитнесу и омогућавање спортског вежбања стављањем вежбачима на располагање опреме и простора обавља се и у фитнес спортским удружењима и у привредним друштвима за обављање спортских делатности и у одговарајућем облику предузетништва. Закон је у чл. 95. прописао да се правна и физичка лица која не учествују у спортским такмичењима и којима је претежна делатност спортско оспособљавање и спортско усавршавање трећих лица, а не чланова (школе фудбала, школе тениса, кампови и сл.) или омогућавање спортског вежбања (фитнес центри, други спортски центри и сл.), могу обављати спортске делатности само у облику привредног друштва, односно одговарајућем облику предузетништва и не могу у називу имати реч „клуб“ или реч „савез“ или речи „спортски клуб“. У пракси се, међутим, овај члан скоро уопште не поштује. Разне спортске школе и фитнес центри се „крију“ иза спортских удружења, приказујући „вежбаче“ као чланове, плаћену накнаду за вежбање чланарином, а спортске инструкторе и „фактичке власнике“ као ангажоване тренере или менаџере. Кажемо „фактичке власнике“ јер су та лица правно гледано само чланови удружења, али се понашају као фактички власници удружења користећи одредбу чл. 47. ст. 3. Закона према којој спортско удружење може, у складу са

статутом, имати различите категорије чланова, са различитим правима и обавезама, с тим да чланови исте категорије морају имати иста права и обавезе. Тако је могуће да само неколико (најмање три – нпр. муж, жена и рођак) лица имају статус редовног члана са правом управљања спортским удружењем а да сви вежбачи буду „придružени чланови“, без права управљања (гласа) удружењем. Решењима из овог закона се такво стање спречава, уз повећан инспекцијски надзор. Због тога се и прописује да када спортско удружење обавља делатности пружања услуга стручног рада у спорту као своју претежну делатност то представља основ за престанак таквог удружења, као што се и прописује да сви чланови спортских рекреативних удружења учествују у управљању удружењем са једнаким правом гласа.“ Разлог зашто се у пракси не примењују одредбе чл. 95. Закона о спорту леже, по нашем мишљењу, у нефункционисању система инспекцијског надзора у спорту онако како је он постављен одредбама чл. 169-173. Закона о спорту, и то пре свега зато што је, и након четири године од ступања на снагу Закона о спорту, минималан број јединица локалне самоуправе именовао спортске инспекторе за своју територију. У складу са чл. 169. ст. 3. Закона о спорту надзор над питањима која су обухваћена одредбама чл. 95. Закона о спорту спада у надлежног градског, односно општинског спортског инспектора.

Пружање услуга фитнеса може се вршити и виду самосталног обављања делатности, односно од стране предузетника. Према чл. 93. ст. 3. Закона о спорту, на самостално обављање спортске делатности примењују се прописи којима се уређује предузетништво, ако Законом о спорту није друкчије утврђено. Веома често самостално обављање делатности пружања фитнес услуга представља и обављање стручног рада у области спорта, али не нужно. Тако, на пример, изнајмљивање на коришћење фитнес справа и уређаја за вежбање јесте спортска делатност али није и стручни рад у спорту.

Према Уредби о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета преко фискалне касе, делатност фитнес центара, је ослобођена евидентирања промета преко фискалне касе. Промет који је ослобођен евидентирања преко фискалне касе је накнада за услугу коришћења справа за вежбање, односно месечна чланарина за коришћење теретане или фитнес клуба. Међутим, уколико се у фитнес центру продаје флаширана вода или суплементи, тај промет се мора евидентирати преко фискалне касе.

Предузетници који самостално обављају делатност пружању услуга фитнеса опорезују се, по правилу, паушално, и то у складу са Уредбом о ближим условима, критеријумима и елементима за паушално опорезивање обвезника пореза на приходе од самосталне делатности.⁴⁵ Сви предузетници паушалци који обављају претежну делатност 93.13. (делатност фитнес клубова) разврстани су у једну групу. Према чл. 4. Уредбе, полазна основица за

⁴⁵ Сл. гласник РС, бр. 94/2019 и 96/2019 – испр.

утврђивање висине паушалног прихода одређује се у односу на просечну месечну зараду по запосленом остварену у Републици Србији, граду, општини, односно градској општини, према објављеним подацима републичког органа надлежног за послове статистике за последњих 12 месеци (просечна месечна зарада). Полазна основица за утврђивање паушалног прихода утврђује се тако што се просечна месечна зарада остварена у граду, општини, односно градској општини помножи са бројем запослених у граду, општини, односно градској општини на основу последњих објављених података републичког органа надлежног за послове статистике и са коефицијентом делатности 93.13, а затим подели са бројем становника у граду, општини, односно градској општини, на основу последњих објављених података републичког органа надлежног за послове статистике. Изузетно, полазна основица за утврђење паушалног прихода за предузетнике паушалце са седиштем на територији града Београда, која обухвата подручје општина Вождовац, Врачар, Звездара, Палилула, Раковица, Савски венац, Стари град, Нови Београд, Земун и Чукарица утврђује се тако што се збир производа просечне месечне зараде остварене у свакој од тих градских општина и броја запослених у свакој од тих градских општина, на основу последњих објављених података републичког органа надлежног за послове статистике, помножи са коефицијентом делатности 93.13, а затим подели са укупним бројем становника у свим тим градским општинама на основу последњих објављених података републичког органа надлежног за послове статистике. Према Прилогу 1 уз Уредбу, коефицијенти за делатност 93.13 су: 2020 – 2.735; 2021 – 2.452; 2022 – 2.264; 2023 – 2.132. На утврђену пореску основицу (решењем пореског органа) додају се следеће стопе: порез 10%, допринос за пензијско и инвалидско осигурање 26%, допринос за здравство 10,3% и допринос за незапосленост 1,5%. Тако се добија укупан месечни износ који плаћа предузетник са паушалним опорезивањем.

Предузетник који се определио за паушално опорезивање не мора водити књиговодство али има обавезу на издавање рачуна за сваку пружену услугу, које морате заводити у Књизи оствареног промета (КПО). Услов је да годишњи приход не сме прелазити 6 милиона динара (око 48500ЕУР).

Најзначајнији пружаоци сложенијих услуга фитнеса су, ипак, установе и привредна друштва за обављање спортских делатности. Некада су те услуге претежна делатност установе, односно привредног друштва а некада споредна (нпр. спорски центар има и теретану за фитнес). Установа и привредно друштво за обављање спортске делатности не може у називу имати реч: „клуб” или „савез” (чл. 110. ст. 9. ЗС).

3.2. Услови за обављање делатности

Како је пружање услуга фитнеса, односно омогућавање фитнес вежбања у специјализованим спорским објектима (фитнес центри, теретане) услужна спорска делатност то и пружаоци тих услуга морају да испуне одређене услове за

обављање делатности прописане Законом о спорту. Ти услови су различити у зависности од тога који је правни статус пружаоца услуга, односно да ли је у питању спортска организација, предузетник или организација за обављање спортских делатности.

Спортска организација може обављати спортске активности и спортске делатности ако, у складу са Законом о спорту и спортским правилима надлежног националног спортског савеза, има: 1) учлањене или уговором ангазоване спортисте; 2) ангазоване спортске стручњаке у зависности од врсте делатности; 3) обезбеђен одговарајући простор, односно спортске објекте и спортску опрему; 4) одговарајућу унутрашњу организацију и финансијска средства, ако учествује у спортским такмичењима; 5) осигурану безбедност спортиста и других учесника при обављању спортских активности и делатности; б) одговарајући број животиња у спорту у којем учествују животиње, при чему Министар омладине и спорта ближе уређује наведене услове (чл. 35. ст. 1. и 2. ЗС). Министар је те услове и ближе уредио Правилником о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности.⁴⁶ Међутим, по нашем мишљењу ови услови се примењују само када је у питању обављање спортских делатности којима се омогућава обављање спортских активности од стране спортиста чланова, односно уговором ангажованих спортиста у спортској организацији. Када је у питању пружање услуга фитнеса трећим лицима, у виду непосредног обављања привредне делатности из чл. 72. Закона о спорту, требали би да буду испуњени услови који су прописани за обављање спортских делатности од стране установа и привредних друштава за обављање спортских делатности из чл. 110. Закона о спорту.

Предузетник може обављати спортску делатност ако има обезбеђен одговарајући објекат, одговарајућу опрему, ангазоване одговарајуће спортске стручњаке и ако испуњава услове у погледу безбедности у обављању делатности, укључујући и потребне акте (правила о реду и сл.), ако овим законом није друкчије утврђено (чл. 93. ст. 2. Закона о спорту). Ове услове ближе прописује Министар омладине и спорт, а њихову испуњеност утврђује решењем спортски инспектор у оквиру инспекцијског надзора (чл. 93. ст. 4. и 5. ЗС). На жалост, иако је Закон о спорту донет 2016. године, још није донет одговарајући подзаконски акт којим би се уредили прописани услови.

Уколико се предузетник непосредно бави стручним услугама фитнеса (стручним радом) из чл. 27. Закона о спорту, онда мора имати одговарајуће звање у складу са Законом о спорту. Према чл. 26. ст. 2. Закона о спорту, министар омладине и спорта утврђује номенклатуру спортских занима и звања и типичне послове за утврђена спортска занимања и звања и услове у погледу образовања, односно стручне оспособљености и стручног искуства за стицање звања (чл. 26. ст. 2. ЗС). Спортско звање могу да стекну само лица која имају статус спортских стручњака, а то су лица која имају одговарајуће више или високо образовање у

⁴⁶ Сл. гласник РС, бр. 42/ 2017.

области спорта, односно физичке културе или су оспособљена, у складу са чл. 26. ст. 2. и чл. 29. ст. 1–4. Закона о спорту, за обављање одређених стручних послова у спорту, ако законом није друкчије одређено (чл. 25. ст. 2. ЗС). Највиша спортска звања могу да стекну само спортски стручњаци који имају прописано образовање (чл. 26. ст. 3. ЗС). Стицањем вишег спортског звања у складу са номенклатуром, у оквиру једног спортског занимања, спортски стручњак стиче и право бављења пословима карактеристичним за нижа спортска звања из истог спортског занимања, односно за иста или нижа спортска звања из сродног спортског занимања (чл. 26. ст. 4. ЗС).

Према Правилнику о номенклатури спортских звања и занимања,⁴⁷ у Републици Србији постоји 19 спортских занимања којима се баве спортски стручњаци са 45 спортских звања, с тим да треба констатовати да у свету постоји знатно шири круг спортских занимања. Ми ћемо овде указати само на она стручна спортска занимања и звања која су директно повезана са пружања услуга фитнеса у виду обуке, вежбања и тренинга вежбача:

- *тренер у спорту* је занимање лица која учествују у демонстрирању спортских вештина, програмирању, планирању и реализацији стручно-педагошког рада у одређеној спортској грани. Карактеристични послови тренера у спорту јесу: планирање тренажног процеса, вођење тренинга, контрола припремљености и селекција спортиста, анализа и корекција тренажног процеса и такмичења, вођење наступа на такмичењима; вођење документације рада и постигнутих резултата, припремање извештаје о раду; обезбеђивање материјално техничких услова за извођење вежбања и тренажног процеса. Звања која се могу стећи су: *спортски учитељ; спортски оперативни тренер; спортски тренер; спортски тренер специјалиста; спортски тренер - дипломирани професор физичког васпитања и спорта;*

- *инструктор у спорту* је спортско занимање лица која се баве пословима демонстрирања и основне обуке у одређеној спортској грани или спортско-туристичкој активности. Карактеристични послови инструктора у спорту јесу: реализација процеса основног техничко-тактичког обучавања вежбача и спортиста у односној спортској грани, односно спортско-туристичкој активности; припремање материјално техничких услова за извођење вежбања; обезбеђивање превентивних мера безбедности и пружање прве помоћи код повреда; извођење програма спортских активности са спортистима и сл. Звања која се могу стећи су: *спортски демонстратор; спортски инструктор; спортски инструктор специјалиста (са навођењем специјалности);*

- *организатор рекреације у спорту* је занимање лица која реализују послове који се карактеришу усмерењем процеса вежбања и спортских активности на релаксационе ефекте и ширим дијапазоном промењених активности у односу на инструкторе у спорту. Карактеристични послови организатора рекреације у спорту јесу: извођење програма рекреативног вежбања са појединцима и групама

⁴⁷ Сл. гласник РС, бр. 7/2013.

вежбача; спровођење подучавања спортиста рекреативаца; анимације и организације група и појединаца за рекреативно бављење спортским активностима; припремање вежбача за манифестације и рекреативна такмичења; припремање спортско-рекреативних излета, логоровања, зимовања и слично; обезбеђивање превентивних мера сигурности и пружање прве помоћи код повреда; контрола физичких способности вежбача; планирање, анализа и корекцији програма вежбања и рекреативних спортских активности; организовање и вођење рекреативних манифестација и рекреативних такмичења; обезбеђење материјално техничких услова за извођење рекреативних активности; упућивање спортиста рекреативаца на правилан избор спортске опреме и реквизита; упознавање спортиста рекреативаца са специфичним теренима, трасама, полигонима; реализација велнес, СПА и сличних програма. Звања која се могу стећи: *спортско-рекреативни демонстратор; спортско-рекреативни водитељ; организатор спортске рекреације; специјалиста спортске рекреације; професор спортске рекреације.*

Назив занимања тренера и инструктора у фитнесу обухвата и назив те спорске активности (фитнес тренер, фитнес инструктор), а назив занимања организатор рекреације у спорту обухвата и усмерење на фитнес (чл. 8, 16. и 22. Правилника о номенклатури спортских звања и занимања).

Установе и привредна друштва за обављање пружања услуга фитнеса могу обављати спортску делатност ако имају обезбеђен одговарајући простор, односно објекат, одговарајућу опрему, одговарајуће спортске стручњаке у зависности од врсте делатности, ако испуњавају услове у погледу безбедности за обављање делатности и ако имају одговарајућу унутрашњу организацију, односно службу. (чл. 110. ст. 5. ЗС). Ближе услове прописује министар омладине и спорта, а испуњеност услова утврђује решењем спортски инспектор у оквиру инспекцијског надзора (чл. 110. ст. 6. и 7. ЗС). На решење спортског инспектора може се уложити жалба Министарству у року од 15 дана од дана достављања решења (чл. 110. ст. 8. ЗС).

У складу са чл. 183. ст. 2. Закона о спорту, до доношења новог правилника, на снази је Правилник о условима за обављање спортских делатности из 2013. године.⁴⁸ Према чл. 2. тог Правилника, привредна друштва за обављање спортских делатности (организација) могу обављати спортску делатност ако имају обезбеђен одговарајући простор, односно објекат, одговарајућу опрему, одговарајуће спортске стручњаке у зависности од врсте делатности, ако испуњавају услове у погледу безбедности за обављање делатности и ако имају одговарајућу унутрашњу организацију, односно службу, у складу са законом и правилником.

Када је у питању потребан простор, односно објекат, организација која пружа услуге фитнеса мора да има: 1) одговарајући спортски објекат са основним просторијама, односно површинама за извођење једне или више

⁴⁸ Сл. гласник РС, бр. 63/2013

спортских активности, пратећим просторијама, инсталацијама и одговарајућом техничком опремом; 2) две пословне просторије минималне површине 30 m², с пратећим тоалетом (чл. 4. ст. 1. Правилника). Сматра се да простор, односно објекат испуњава ове услове ако, у складу са чл. 5. и 7. тач. 37) Правилника, има основне и пратеће просторије које испуњавају опште услове за коришћење (санитарно – хигијенске, противпожарне и др.), и то:

1) код основних просторија, односно површина: (1) димензије које омогућавају да се на њему несметано одвија спортска активност из одговарајуће спортске гране, што за фитнес подразумева покривен простор за вежбање од минимум 30 m² корисне површине (2) подлогу од материјала прописаног правилима надлежног националног гранског спортског савеза, (3) открити или покривени простор за вежбање и/или такмичење у складу са правилима надлежног националног гранског спортског савеза;

2) од пратећих просторија најмање: (1) гардеробе величине од једног квадратног метра по једном кориснику простора за вежбање, с тим да су женске гардеробе одвојене од мушких гардероба; (2) умиваонике, са једним уређајем за прање руку на 15 корисника простора за вежбање, (3) просторију за спортску опрему (справе и реквизите) одговарајуће величине, односно величине најмање 50 m² за веће сале (сале димензија 26 пута 15 m и више) и 30 m² са мање сале, (4) купатило са једним тушем на свака четири корисника простора за вежбање, с тим да су купатила одређена за жене одвојена од купатила за мушкарце, (5) тоалет са по једним местом, са претпростором и WC кабином, на сваких 20 корисника истог пола, (6) свлачионица за особље, (7) канцеларије за администрацију;

3) од инсталационо-техничких уређаја: (1) прикључке за водоводну (хладна и топла вода), канализациону и електричну мрежу, (2) инсталације и капацитете грејних тела које омогућавају да се температура у сали са пратећим просторијама прилагоди потребама обављања делатности, с тим да температура у простору за вежбање не може бити нижа од 16 степени, а у гардероби и купатилу не може бити нижа од 21 степен, (3) вентилационе уређаје, односно отворе који обезбеђују одговарајући ниво вентилације, у зависности од врсте делатности и планираног броја учесника (4) противпожарне уређаје, (5) разгласне уређаје јачине која омогућава ефикасно коришћење сразмерно величини објекта, (6) инсталације за равномерно осветљавање спортског објекта, на начин којим се онемогућава стварање сенки, треперење и блесак, минималне јачине светлости 120 лукса вертикалне осветљености (на висини 1 метар од пода на терену);

4) комплетан прибор и средства за пружање прве помоћи.

Када је реч о потребној опреми за обављање делатности пружања услуга фитнеса, организација мора, у складу са чл. 8. и чл. 10. тач. 9. Правилника, да има:

1) једну олимпијску гарнитуру тегова од 200 кг;

2) један подијум од дрвета димензија 2 m x 2 m и висине 10 cm;

3) један или више комбинованих или самосталних тренажера за развој снаге на којима у једном тренутку може да вежба шест спортиста, а намењеним

најмање за третман следећих мишићних група: плантарних опружача, опружача и прегибача у зглобу колена, одводиоца и приводиоца у зглобу кука, опружача и прегибача у зглобу лакта;

- 4) две косе клупе са столицама;
- 5) једна машина за равно вучење тегова;
- 6) једна столица за получучњење;
- 7) два сталка за тегове са могућношћу одлагања шипке са теговима на различитим висинама;
- 8) једне шведске лестве зидне;
- 9) једно гимнастичко вратило;
- 10) једно зидно огледало димензија 2 m x 2 m;
- 11) 20 једноручних тегова „бучица“;
- 12) пет мањих гарнитура тегова од 100 kg;
- 13) плоче разне величине укупне тежине до 300 kg;
- 14) три пара „јежева“ за одлагање плоча;
- 15) три справе за аеробно вежбање (бицикл, покретна трака, пењалица, симулација веслања, или слично);
- 16) десет струњача димензија 100 x 60 cm.

Сматра се да је покретна или уграђена спортска опрема одговарајућа ако испуњава услове који се траже стандардима за спортску опрему. Површина спортске опреме не сме да садржи токсичне или било које материјале који могу да проузрокују алергијску реакцију нити тешке метале (ЕН 71) или АЗО боје.

Када су у питању потребни стручни кадрови, организација мора да има, у складу са чл. 10. Правилника:

- 1) у радном односу спортског стручњака са најмање високим образовањем у области спорта, односно физичке културе;
- 2) у радном односу спортског стручњака, ангажованог на пословима рекреативног спорта;
- 3) у радном односу, поред спортских стручњака из тач. 1) и 2) најмање једног спортског стручњака на сваких 120 корисника услуга;
- 4) у радном односу лице са једним од следећих звања: организатор спортских приредби; организатор безбедности у спорту; организатор одржавања спортских објеката; организатор спортских програма и пројеката; организатор спортских припрема и путовања; оперативни спортски менаџер;
- 5) у радном односу директора са звањем оперативни спортски менаџер или звањем спортски менаџер или звањем спортски менаџер специјалиста;
- 6) у радном односу лица са једним од следећих звања: асистент за спортски маркетинг; спортски пропагандиста; оперативни спортски менаџер; спортски менаџер; спортски менаџер специјалиста; спортски саветник; виши спортски саветник.⁴⁹

⁴⁹ Према чл. 10. ст. 2. Правилника, организација која се искључиво бави делатношћу саветодавних и стручних услуга у спорту, не мора испуњавати услове наведене у тач.

Уговор о раду се може закључити само са лицима која испуњавају услове у погледу стручног образовања или оспособљености (чл. 25. ст. 2. и чл. 26. ст. 2) и која имају прописану дозволу за рад (чл. 27. ст. 2. ЗС), а у супротном су ништави (чл. 31. ст. 4. ЗС). На само закључење уговора између спортског стручњака и организације сходно се примењују одредбе Закона о спорту о закључењу уговора између спортисте и спортске организације (чл. 31. ст. 3. ЗС). То значи да се уговор и све измене и допуне уговора, укључујући и споразумни раскид уговора између спортског стручњака и организације закључује у писаној форми и оверава у складу са законом, а у противном је ништав (чл. 12. ст. 1. ЗС).

Како обављање делатности фитнес центара по правилу подразумева и управљање објектом у коме се изводи вежбање и пратећом опремом то би организација морала, у складу са чл. 12. Правилника, да у циљу осигурања безбедности вежбача предузме, у складу са законом и спортским правилима, мере које омогућавају предупређење ризика настанка штете и мере којима се на повећане ризике утиче, а нарочито: 1) у спортском простору, односно објекту јасно истакне упозорења на неубичајене ризике који прате обављање делатности; 2) у спортском простору, односно објекту јасно истакне забране које треба да спрече приближавање одређеном извору ризика; 3) у спортском простору, односно објекту јасно истакне обавештења и упутства која треба да спрече да се неискусни вежбач себе или другог повреди погрешним коришћењем уређаја и опреме, или поступцима који су у нескладу са спортским правилима; 4) јасно означи простор намењен за вежбање ; 5) обезбеди сигурност корисника објекта, на одговарајући начин; 6) не допусти коришћење спортског простора, односно објекта или опреме вежбачу који није довољно способан за извођење одређене активности.

Услови које би фитнес центри требали да обезбеде својим корисницима у Европи су, иначе, ближе утврђени у стандарду *EN 17229:2019 Fitness centres - Requirements for centre amenities and operation - Operational and managerial requirements*.⁵⁰ Тај стандард покрива све елементе делатности фитнес центара, укључујући и питања безбедности, односна са корисницима и закључења уговора. Стандард је утврђен од стране *European Committee for Standardization (CEN/TC 136/WG 2 'Fitness centres')*.⁵¹

Поред претходно наведених општих услова за обављање делатности, организацију у области спорта које пружају услуге фитнеса имају од ступања на снагу Закона о спорту из 2016. године и додатну обавезу да пре пружања услуга, односно пре него што корисник почне са физичким вежбањем да обезбеде за је кориснику утврђена општа здравствена способност за бављење фитнесом (чл. 19.

1)–3) и тач. 7). Овај изузетак, међутим, не може да се примени на фитнес центре јер они никада не пружају искључиво стручне услуге у спорту.

⁵⁰ <https://www.cen.eu/news/brief-news/Pages/EN-2019-030.aspx>

⁵¹ https://standards.cen.eu/dyn/www/f?p=CENWEB:7:0:::FSP_ORG_ID:1164480&cs=190ABBD8CE182D63F92F06435E3C90744

ст. 5. ЗС). Овакава услов је логична последица опредељења законодавца да статус спортисте у Републици Србији имају сва лица која се баве неким обликом организованог или неорганизованог обављања физичких активности, и то било у циљу изражавања или побољшања физичке спремности било ради постизања резултата на такмичењима свих нивоа (чл. 3. ст. 1. тач. 1) ЗС). Начин, врсте, обим и рокови у којима се спроводе здравствени прегледи ради утврђивања да ли неко лице има здравствену способност да се укључи у спортске активности споразумно прописују министар надлежан за послове здравља и министар (чл. 19. ст. 3. ЗС). Тренутно је на снази Правилник о утврђивању здравствене способности спортиста за обављање спортских активности и учествовање на спортским такмичењима из 2012. године, који се примењује у пракси на основу чл. 183. ст. 2. ЗС до доношења новог правилника.⁵² Здравствену способност утврђује, у складу са Законом о спорту, надлежна здравствена служба, односно завод надлежан за спорт и медицину спорта који је дужан да о томе обавести надлежну здравствену установу, а трошкове утврђивања здравствене способности сноси пружалац услуга или корисник услуга – спортиста (чл. 19. ст. 4. и 6. ЗС). Здравствена служба, односно завод су обавезни да доставе министарству надлежном за спорт и министарству надлежном за послове здравља годишњи извештај о евалуацији здравственог стања свих прегледаних спортиста (чл. 19. ст. 7. ЗС).

Организација у области спорта која пружа услуге фитнеса поред других спортских делатности може то чинити и тако што ће те услуге пружати преко свог посебног организационог дела (огранка), једног или више. Код спортских удружења тај огранак се уписује у Регистар удружења, друштава и савеза у области спорта код АПРа, и уписом у регистар не стиче својство правног лица. Међутим, огранак има место обављања активности и делатности и заступника, а послове са трећим лицима (корисницима услуга) обавља у име и за рачун спортског удружења (чл. 37. ЗС).

Иста могућност постоји и када су у питању привредна друштва која пружају услуге фитнеса. Према чл. 567. Закона о привредним друштвима⁵³, огранак привредног друштва је издвојени организациони део привредног друштва на територији Републике Србије преко кога друштво обавља делатност у складу са законом, нема својство правног лица, а у правном промету иступа у име и за рачун привредног друштва, с тим да привредно друштво неограничено одговара за обавезе према трећим лицима које настану у пословању његовог огранка.⁵⁴

⁵² Сл. гласник РС, бр. 15/2012. Проблем је што су овим правилником регулисани само здравствени прегледи спортиста такмичара, а не и спортиста рекреативаца, пошто је то било у складу са Законом о спорту из 2011. године.

⁵³ Сл. гласник РС, бр. 36/11, 99/11, 83/14 – др. закон, 5/15, 44/18 и 95/18.

⁵⁴ У Решењу Привредног апелационог суда, Пжк. 516/2013 од 4.2.2013. године – Судска пракса привредних судова – Билтен бр. 4/2013, суд је заузео став да огранак привредног друштва не може бити одговоран за привредни преступ јер нема својство правног лица. Свој став суд је образложио тиме да пошто према законским прописима за привредни

Оснивање огранка је доврољно и није нужно пошто привредно друштво које је регистровано за обављање делатности на територији републике Србије има право да обавља делатност на целој њеној територији, па и кроз издвојене организационе делове, а да их, при том, не проглашава огранком и да их не уписује у регистар. Међутим, обавезно се региструје огранак домаћег привредног друштва, ако има заступника различитог од заступника друштва или различиту претежну делатност у односу регистровану претежну делатност друштва (шифра делатности) и огранак страног привредног друштва.⁵⁵ У томе постоји, дакле, суштинска разлика између огранка спортског удружења по Закону о спорту и огранка привредног друштва по Закону о привредним друштвима.

*Nenad Đurđević, Ph.D., Full-time Professor
Faculty of Law, University of Kragujevac*

FITNESS AS SERVICE ACTIVITY

Summary

In contemporary world there is general acceptance that sports activities are useful for personal development, as well as keeping the good health, increasing physical qualities and personal satisfaction and ensuring better and more appropriate usage of free time and life quality increasing. Fitness is one of the five the most popular sports activities in the Republic of Serbia performed in over 2000 organisations with approximately half a million participants. However, it is also a life style enabling a person to be more efficient in everyday life and to cope better with the stress. In his paper, the author considers the place of fitness in the system of sport in the Republic of Serbia, the economic significance of fitness as service activity throughout Europe and in the Republic of Serbia. Furthermore, the author analyses

преступ може бити одговорно правно лице и одговорно лице у правном лицу, а законским прописом је предвиђено и да огранак нема својство правног лица, већ у правном промету иступа у име и за рачун привредног друштва, сходно томе долази се до закључка да у случају извршења привредног преступа од стране огранка привредног друштва за тај привредни преступ одговара привредно друштво чији је огранак извршио привредни преступ (<https://www.mojafirma.rs/baza-znanja/osnivanje-ogranka-domaceg-privrednog-drustva/>)

⁵⁵ Претпоставља се да лице које је регистровано као заступник огранка заступа и друштво оснивача (чл. 570. Закона о привредним друштвима).

who the fitness service providers are, and what the requirements are necessary for providing fitness service.

Key words: *sport, fitness, services, health, sports activities, fitness center.*

Литература

- Дојчиновић, С., *Промоција фитнеса као модерне спортско-рекреативне активности*, Зборник радова са Прве међународн еконференције „Спортске науке и здравље“, Бања Лука, 2011.
- Ђурђевић, Н., *Коментар Закона о споречавању допинга у спорту*, Крагујевац, 2008.
- Владимировна Ефремова, М., Владимирова Чкалова, О., Константинова Бошман, Т., *ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ: теория и практика*, бр. 21/2015.
- Енциклопедија Британика* – сажето издање, 3. књ. Београд, 2005.
- Јакић, Н., *Primerjava odnosov in stališč do osebnega trenerstva v Nemčiji in Sloveniji*, diplomsko delo, Fakulteta za šport, Ljubljana, 2011.
- Кртинић, Г., *Учесталост повреда код интензивно физички активних адолесцената*, докторска дисертација, Медицински факултет Универзитета Нови Сад, 2014.
- <https://fitt.rs/da-li-je-fitness-fizicki-izgled-ili-je-fitness-zdravlje-tela/>
- <https://www.wikiwand.com/de/Fitness>
- <https://www.blic.rs/biznis/privreda-i-finansije/korona-i-fitness/93p1nrl>
- <https://www.ispo.com/en/companies/fitness-boom-europe-continues-industry-grows-constantly>
- <http://www.fitness-trainingsplan.de/fitnessstraining/>
- https://lehrerfortbildung-bw.de/u_mks/sport/gym/bp2004/fb2/07_bsp12/fitnessbegriff.pdf
- <https://fitvolution.de/was-ist-fitness/>
- <http://www.sportunterricht.de/lksport/wasistfitness.html>
- <https://fitness-uciliste.hr/sto-je-fitness/>
- <https://www.cover.rs/gagazin/10-fitness-trendova-koji-ce-obeleziti-2020/>
- <http://www.pharma.hr/download.aspx?file=/Upload/sociologija/Definicija%20zdravlja%20ZO.ppt>
- <https://www.mos.gov.rs/public/documents/upload/sport/inspekcija/ANALIZA%20REALIZACIJE%20STRATEGIJE%20RAZVOJA%20SPORTA%20I%20AP%20za%20period%202014-2018.%20godine1.pdf>
- <https://www.fitness.com.hr/vjezbe/savjeti-za-vjezbanje/Fitness-fit.asp>
- <https://www.ringsport.rs/fitness-i-zdravlje/t-35>